

Urszula Nowicka

Kollokwium habilitacyjne ks. dr. Marka Saja

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 55/2, 219-221

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

rze pozostałych aspektów duszpasterstwa pielgrzymkowego, jakimi jest działalność charytatywna czy też organizacja oraz infrastruktura sanktuarium niezbędna do specyficznego duszpasterstwa w tych miejscach.

Rozprawa została zwieńczona zakończeniem, w którym Autor prezentuje konkluzje z przeprowadzonych analiz i przedstawionych opisów. Twierdzi w nim, że istnieje specyficzna, kanoniczna postać wiernego – pielgrzyma, aprobowana przez kompetentną władzę kościelną i ciesząca się sobie właściwymi prawami i obowiązkami. Żeby być pielgrzymem, według kryteriów kanonicznych, trzeba mieć status wiernego – katolika. W pełni pielgrzymami, ze wszystkimi prawami, są katolicy zachowujący pełną więź z Kościołem katolickim, inni mogą nimi być, ale w mocno ograniczonym sensie. Pielgrzymowanie do sanktuarium jest koniecznym elementem prawnej tożsamości pielgrzyma. Dzięki temu pielgrzymi mają zasadniczy wpływ na element materialny sanktuarium, a także na styl i rodzaj duszpasterstwa sanktuarijnego.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, biorąc pod uwagę pozytywną ocenę rozprawy habilitacyjnej i całego dorobku naukowego Habilitanta oraz wynik kolokwium habilitacyjnego, podjęła uchwałę w sprawie nadania ks. dr. Jerzemu Adamczykowi stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

o. Marek Saj CSSR

KOLOKWIUM HABILITACYJNE KS. DR. MARKA SAJA

Dnia 6 marca 2012 r. na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyło się kolokwium habilitacyjne ks. dr. Marka Saja, kapłana Zgromadzenia Świętego Odkupiciela (redemptoryści), adiunkta w Katedrze Prawa Instytutów Życia Konsekwowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego na Wydziale Prawa Kanonicznego UKSW w Warszawie.

Podstawę przewodu habilitacyjnego stanowiła rozprawa pt. *Uprawnienia przełożonych w Zgromadzeniu Najświętszego Odkupiciela*”, wyd. Homo Dei, Kraków 2011, ss. 364. Recenzentami rozprawy byli: ks. prof. dr hab. Wiesław Wenz (PWT Wrocław), ks. prof. dr hab. Tomasz Rozkrut (UPJPII), ks. prof. KUL dr hab. Ambroży Skorupa oraz s. prof. UKSW dr hab. Bożena Szewczul. Kolokwium habilitacyjne przewodził dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW – ks. prof. UKSW dr hab. Józef Wroceński.

Kościół, jako społeczność nie tylko boska, ale również ludzka, dla zachowania porządku i koordynacji działań, a przede wszystkim do realizacji zbawczej misji

Chrystusa, potrzebuje władzy. W instytutach życia konsekrowanego może być ona sprawowana przez dwa podmioty: indywidualny, który stanowią przełożeni, oraz kolegialny, czyli kapituły. Każdy przełożony zakonny w sprawowaniu władzy winien być wspierany przez własną radę.

Rozprawa habilitacyjna ks. dr. Marka Saja jest krytyczną analizą uprawnień przełożonych w Zgromadzeniu Najświętszego Odkupiciela. Składa się ze: spisu treści w języku polskim (ss. 5-15), wykazu skrótów (ss. 17-18), wstępu (ss. 19-37), czterech rozdziałów merytorycznych, podzielonych na punkty i podpunkty (ss. 39-302), zakończenia (ss. 303-307), bibliografii (ss. 309-328) oraz streszczenia i spisu treści w języku włoskim (ss. 329-345) oraz w języku angielskim (ss. 349-364).

We wstępie dysertacji Autor wyjaśnia istotę władzy przełożonego w instytutach zakonnych, wskazując na dwa sposoby działania rady przełożonego: konieczność wyrażenia przez nią zgody lub jedynie opinii w podejmowanych czynnościach, a także działanie kolegialne. Odnosząc się następnie do dokumentów własnych Zgromadzenia, któremu poświęcone jest studium, wskazuje podstawowe zasady, jakimi winni kierować się redemptorystowsy przełożeni, a są nimi: władza na usługach realizacji misji, współodpowiedzialność, decentralizacja i zasada pomocniczości, elastyczność i zdolność dostosowywania się oraz kolegialność. Realizowane w oparciu o te zasady uprawnienia przełożonych zostały poddane analizie przy wykorzystaniu przede wszystkim materiału źródłowego, jaki stanowi prawo własne redemptorystów. W związku z tym Autor określa metody, jakimi posłużył się przy realizacji tematu, zakres merytoryczny rozprawy oraz stawia sobie cztery zasadnicze cele: przedstawienie kompetencji przełożonych, ich krytyczną analizę, wskazanie udziału rady w podejmowanych przez przełożonych decyzjach, w końcu ocenę i wyciągnięcie wniosków.

Rozdział pierwszy dysertacji (ss. 39-140), zatytułowany *Uprawnienia przełożonego generalnego*, podzielony został na cztery punkty, dotyczące kolejno uprawnień osobistych przełożonego generalnego, uprawnień z głosem doradczym, a następnie z głosem decydującym rady generalnej oraz uprawnień rady generalnej jako kolegium. Rozdział drugi (ss. 141-161) poświęcony został *Uprawnieniom przełożonego prowincji*, które – zgodnie z wyjaśnieniem Autora studium – są jego osobistymi i wyłącznymi do tego stopnia, że nie partycypuje w nich nawet przełożony wiceprowincji. Przełożony prowincji ma natomiast do pomocy dwojakiego rodzaju rady: zwyczajną (z głosem – w zależności od podejmowanych działań – doradczym bądź decydującym) i nadzwyczajną (jedynie z głosem decydującym). Rozdział trzeci (ss. 163-275) nosi tytuł *Uprawnienia przełożonego prowincji i przełożonego wiceprowincji*. Zgodnie z tak określonym tematem, omówione zostały te uprawnienia, które są wspólne obu wymienionym przełożonym, odróżniając jednocześnie te, które nie wymagają udziału rady, następnie związane z koniecznością głosu doradczego bądź decydującego rady

zwyczajnej oraz głosu decydującego rady nadzwyczajnej. Ostatni rozdział, czwarty (ss. 277-302), zatytułowany *Uprawnienia wszystkich przełożonych*, prezentuje wspólne kompetencje przełożonych wszystkich szczebli władzy, począwszy od przełożonego generalnego, a skończywszy na przełożonym wspólnoty miejscowej. Uprawnienia te zostały ujęte w pięć grup zagadnień: administracji, liturgii i dóbr materialnych oraz wyrażenia zgody na wstąpienie współbrata do stowarzyszenia chrześcijańskiego oraz wydalenie z domu zakonnego.

Zakończenie rozprawy stanowi niejako podsumowanie, streszczenie, zbiór wniosków oraz refleksji związanych z jej problematyką. Autor zawarł w nim także pewne wyniki i sugestie wynikające z analizy norm prawnych dotyczących rozważanego zagadnienia, ujmując je w dziesięciu kolejnych punktach.

Recenzenci rozprawy habilitacyjnej ks. dr. Marka Saja zgodnie ocenili, że Autor dobrze i wiernie zrealizował swe zamierzenia badawcze, poddał wnikliwej analizie prawo powszechnie oraz prawo własne Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela, udowadniając, że potrafi właściwie je interpretować, a jednocześnie, analizując zagadnienia, potrafi zająć własne stanowisko, proponować rozwiązania i wyciągać wnioski.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, biorąc pod uwagę pozytywną ocenę rozprawy habilitacyjnej i całego dorobku naukowego Habilitanta oraz wynik kolokwium habilitacyjnego, podjęła uchwałę w sprawie nadania ks. dr. Markowi Sajowi stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Urszula Nowicka

DOKTORAT MAGISTRA MICHAŁA PONIATOWSKIEGO

Dnia 3 kwietnia 2012 roku na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej p. mgr. Michała Poniatowskiego, absolwenta wyżej wymienionego Wydziału. Doktorant przedłożył Radzie Wydziału rozprawę pt. *Zasada poszanowania wzajemnej niezależności i autonomii Kościoła i państwa w prawie kanonicznym i jej recepcja w konkordatach i konstytucjach współczesnych państw*. Praca doktorska została napisana na Wydziale Prawa Kanonicznego UKSW pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Józefa Krukowskiego. Recenzentami rozprawy byli: ks. prof. KUL dr hab. Mirosław Sitarz z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie i ks. prof. UKSW